

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton. ~ ~
Előfizetési ár: egész évre 28 korona, fél-
évre 14 korona. ~ Egyes szám ára 60 fillér. ~

~ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium:
ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

A hű szolgálta.

A halottakról vagy jót, vagy semmit, — tartja a kissé képmutató közmondás, amelynek révén közhiedelem, hogy ha hallgatva megyünk el egy koporsó mellett, bizonyára nem tudnánk a benne nyugvóról mást, mint rosszat mondani. Igaztalan vélemény ez s csupán ennek cáfolására nem volna méltó szólni. De ebben a mostani sötét, szomorú világban, amikor annyi megróni és megbotránkozni valót látunk magunk körül, igazán boldogság és megnyugvás, ha igaz lélekkel dícsérhetünk valakit, ámbár halottat is.

Görömbei Pétert én nem ismerhettem annyira, hogy élet- és jellemrajzát megkíséreljem adni. A világon sem voltam még, mikor a gömbölyű fejű fiatal pap a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapban megjelent okos cikkeivel magára vonta a figyelmet. Alig kerültem ki az iskolából, mikor a legnagyobb református egyházkerület legtöbb gyülekezetet magában foglaló egyházmegyéje első ízben esperesévé választotta. Azután az idők múltával közelebb jutottunk ugyan egymáshoz, volt alkalmam tapasztalni elméjének világosságát, tudásának széleskörűségét, lelkének jóságát, kedélyének melegségét, — de annyira még sem ismerhettem meg, hogy egyéniségéről én akarjak ísmertetést adni.

Sok szép és okos cikket írt e mi lapunk számára és sokszor vettünk tőle, a mindenütt megbecsült tekintélytől biztató és elismerő sorokat. Ám azért — bármily sokra értékeljük hű munkatársainkat és bármennyire ragaszkodunk barátainkhoz — ezt nem tarthatnók elégnak arra, hogy becsületes és áldásos életéről a vezető helyen emlékezzünk meg.

Görömbei Péter okos és jó ember, szelíd és munkás pap, buzgó és szeretetteljes esperes, gondolkodó és költői lelkű író volt. Minden bizonynyal méltó már ezekért a hű szolgálta névre. De igazában nem ezért, hanem az *egyetemes érdekek* iránti különös fogékonyságáért s azokkal szemben

minden magán- vagy részletérdek erélyes háttérbe szorításaért érdemli meg ezt a nevet.

A sárospataki kollégium tanítványa volt. Mint ilyen, épen olyan lángoló hűséggel és szeretettel gondolt a dicsőség fényében ragyogó Alma Materre, aminővel csak a volt sárospataki diákok szoktak. A volt pataki diákok, kiknek agyában a kis városka csudálatosan nagyszerű intézménye a környezet ellentétének hatása alatt még hatalmasabbnak örökítődik meg, kik aztán akármerre s akár mily munkában érthető áhítattal emlegetik az egyetlent, a páratlant, Sárospatak kollégiumát. Ezek közül való volt öreg Görömbei Péter, de azért, bár az ő idejében már nem egy ellentétet szítottak a debreczeni és a pataki kollégium között és bár a féltékenységbe csapó kedvetlenség a volt tanítványokra is átragadt: ő, hogy az élete sorsa Debreczen körébe rendelte, épen olyan buzgón, épen olyan áhítattal és odaadással szolgálta a debreczeni kollégium érdekét, mintha maga is ennek emlőin nőtt volna fel. Mert tisztán látta, hogy nem debreczenieknek és sárospatakiaknak kell lennünk, hanem református magyaroknak.

Mikor arról volt szó, hogy a nagy egyházmegyét, amelynek már tíz évnél hosszabb idő óta volt esperese, két felé osszák, készséggel járt elől a mozgalomban. Pedig nem kényelemszeretet vezette, hiszen a munkát szívesen kereste. Bizonyára nem vonakodott attól sem, hogy hivatalos befolyása minél szélesebb körre terjedjen, hiszen az erre törekvés általános emberi vonás, sőt nem kerülte el őt sem az uralomra vágyakozás vádjja. Ám ha megvolt volna benne ez az érthető emberi gyöngeség, annál tiszteletreméltóbb benne, hogy az egyházmegye kettéválasztásának közérdekű voltát felismervén, annak támogatói közé állott.

Olvastam cikkeit, melyekben a partikuláris szempontok háttérbe szorításával, egyetemes egyházi intézményeknek minden erő egyesítésével felállítását sürgette. Hallottam beszédét, a debreczeni egyetem létesítésének kérdésében, mikor — épen nem a mostanában divatosá vált e gy

háztól elszakadás vágyától vezettetve, hanem az egyház és a reformátusság lángoló szeretetétől áthatva — a még egyenesebb cél, a nemzeti műveltség eszményétől hevítetten sürgette a nemes áldozat jó szívvel meghozását. Megfigyeltem egész egyházi, közéleti munkásságát, melynek jellemzője mindig, még olyankor is, mikor a maga jogos ambíciójának ki nem elégítését vélhette tapasztalni, készséggel állott annak az iránynak szolgálatába, melyet a köz érdekében helyesnek és célhozvezetőnek talált. És minden tetteben, minden lépésében azt látom, hogy ő az egyetemes nemzeti és egyházi közérdeknek nemcsak nagy tehetségű, de igazán önzetlen hű szolgálója volt.

A sötét jelenben és talán még sötétebb jövőben világító, vezérlő fáklyául szolgáljon előttünk a hű szolgának igaz emlékezete. **K. B.**

Tárca

Görög-keleti vallású tanulók a debreczeni református kollégiumban.

A magyarországi protestáns és görög-keleti vallású egyház között, az erdélyi fejedelemség megszűntével, a korábbi szorosabb kapcsolat és összeköttetés megszűnt. Az érintkezés fonalát a XVIII. század végén a nagynevű Vay József, a tiszáninneni református egyházkerület főkurátora próbálta ismét fölvenni. Ő Pesten egy *mieta universitast* tervezett, melyet a hazai két protestáns és görög-keleti egyház közösen létesített és tartott volna fenn. E célból a görög-keleti és protestáns egyházak vezető embereivel összeköttetésbe lépett s egy nagyszabású tervezetet dolgozott ki, melyet az 1796 június 3-ára összehívott protestáns generálkonvent elé terjesztett. Azonban az eszme megvalósulását részint féltékenység, részint közönyösség meggátolta. A Vay József érdekes és messzelátó akciója még nincs előttünk részletesen földelítve. Tudtommal Szinyei Gerzson gyűjtögette az ide vonatkozó adatokat, de nem tudom, hogy előhaladott kora és a mostani idők hangu-ata nem akadályozza-e meg e tárgy feldolgozásában. Mindenesetre örülhetnénk, ha kimerítő történetét kaphatnók meg ennek a mozgalomnak, amely tárgyában és céljában nem közönséges fel fogásra vall.

Amit Vay József inaugurált, t. i. iskolai téren keresni és hozni létre valamely kapcsolatot a magyarországi protestáns és görög-keleti egyházak között, az később bizonyos formában kifejezésre jutott. Tudvalevőleg a XVIII-ik század végén, de főként a XIX-ik elején éltek a magyar protestáns iskolák fénykorukat. Ámde országos törvény tilalmazta, hogy növendékeik közé más keresztény vallású tanulókat fölvehessenek. Erre a tilalomra mondotta egy kath. főúr, hogy az nem a protestánsokra, hanem a más vallásúakra sérelmes, ami a legnagyobb elismerés és dícséret azon korbéli iskoláinkra nézve. Igyekeztek is a más vallásúak, hogy a *helytartótanáctól* olyan engedélyt eszközöljenek ki, amely lehetővé teszi fiaiknak a protestáns iskolákba való járást.

A görög-keleti vallású ifjaknak a debreczeni kol-

légiumba való fölvetelét és itt tanulását a helytartótanács 1813 augusztus 10-én kiadott rendeletével szabályozta. Lassanként kezdtek ide szállingózni a Maros és az alsó Duna környékéről a görög-keleti tanulók. Különösen a 30-as évektől kezdve évenként nagyobb rajokban keresték fel a főiskola filozófiai és jogi tanfolyamát s nyerték azon magasabb képzettségüket, amit nem lehet csekély jelentőségű dolognak tekintenünk. A nagyobb mérvű ide özönlést Kumanovics, Csernovics Gyika és társai nyitják meg az 1831—2-ik tanévben. Balogh Ferenc hátrahagyott s tölem felhasznált jegyzetei szerint 1838-ban Tabakovics Sándor, (Beckerek), Joanovics Zsigmond, Popovics János (Belényes), Bubalovics János (Beckerek), Demetrovics János (Temes) iratkoztak be a nemzeti rovatban „hungarus” jelzővel; 1839-ben Zsugovics András, Petrovics János (Arad), Athanászovics Sándor (Lugos), Ivackovics György (Versecz), Radomanovics János (Arad) szintén hungarus bevallással. 1840-ben jöttek ide: Hadszi Konstantin (Temesvár), Novákovics Lázár (Mihala), Popovics Demeter (Versecz); 1841-ben Petrovics Miklós (Arad), Ristic István (Karlócza), Malenissa György (Temesvár), Faun János (Lugos), Zvusch Miklós, Potesko Péter (Bogsán), Stankovics Konstantin. Eddig latinul folytak a beiratkozások.

Az 1842-ik évben Lengyel Zsigmond széniorsága alatt veszi kezdetét főiskolánk magyar nyelvű anyakönyve. Ez időtől a görög-keleti tanulók is magyarul iratkoznak be a nemzeti rovatban legtöbbször azzal a bevallással, hogy magyar, amit, természetesen, az őket keblére ölelő anya-iskola iránti tekintetből tettek, mert különben részben román, részben szerb anyanyelvűek voltak. Legelőször Misich Sándor írta alá nevét magyarul. Legtöbbször jöttek Verseczről, Nagybecskerekéről, Arad megyéből, Lugosról, néhányan Oraviczáról, Nagy-kikindáról, Biharmegyéből. A beiratkozottak között találjuk (1846) Csernovics Arzént is. De itt tanult, amire életében mindig büszkén hivatkozott, Roman Miron, volt nagyszabasi érsek-metropolita is. Az 1848-iki forradalom előtt Demetrovics Mihály iratkozott be utóljára (1848 jan. 22.).

Kétségkívül a solidaritásnak és a testvériségnek érzete hozta ez ifjakat főiskolánkba, azonkívül, hogy vonzotta ennek hire-neve és magas niveauja. A háb rü mindezt az érzést feldúlta és a népeket egymástól ismét távol vetette, mert a háború mindig szétszórja és összerombolja azt, amit a béke szép lassan fölépít. Nagysokára, amikor az újabbkori magyar alkotmányos állami élet megszilárdult, kezdtek ismét görög-keleti vallású ifjak kollégiumunkba seregleni. A jogi karra is iratkoztak be szórványosan, de most már inkább a *gimnázium* felső osztályú növendékei között találjuk őket. Az 1879—8. tanévre jöttek ide a gimnáziumba Nemoianu Aurél, Zsugovics István, Kraciunelu János, Kotton Mihály s ettől kezdve egészen a 90-es évekig sűrűn találkozunk nevökkel az anyakönyvben. Egy Babeo nevűvel, aki szintén itt tanult (Karánsebesre való), 1899-ben én is összeöttem Felső-Ausztriában. Akkor vezérkari tiszt volt. Csak azért emlitem ezt fel, hogy kiemeljem azt a tiszteletet és szeretetet, amelyet kollégiumunk és tanárai iránt nála tapasztaltam. A legkellemesebben emlékezett vissza az itt eltöltött évekre s arra a nagy erkölcsi és szellemi haszonra, amelyet kollégiumunk ódon falai között szerzett. A tanárok közül különösen Tóth Józsefet emlegette, aki nagyon megragadta lelkét a maga sajátos módszerével és eredetiségével. Ex uno disce omnes.

A kollégium tanári kara, amikor látta, hogy a görög-keleti vallású tanulók tömegesebben iratkoznak be főiskolánkba, az egyházkerülethez fölterjesztést intézett abban az irányban, hogy a Balla Athanáz-féle kollégiumi alapítvány kamata évről-évre ezeknek a tanulóknak adassék ösztöndíjképen. Ezzel a kegyes alapítványnak adassékát is elég tétetett, aki macedóniai görög ember volt s a német és hollandus protestáns egyetemeken tanult. Saját bevallása szerint egyedül a protestánsok iskoláinak köszönte, azt, amivé lett (oroszuudvari tanácsos). Ez az érzése készítette arra is, hogy kollégiumunkban alapítványt tegyen. Ma is görög-keleti vallású tanulók kapják alapítványának kamatait, felváltva gimnazisták és főiskolai, ezáltal már egyetemi fakultáson lévők. De újabban ezeknek száma csekély; csak véletlenül vetődnek ide s nem határozott céllal és nem tömegesebben jönnek, mint egykoron. Hogy jövőre, ide vonatkozólag, mit írnak kollégiumunk történetébe, az az Isten kezében van.

S Szabó József.

Kortünetek.

A gyermek és a fürdővíz képeről kaptuk ezeket a sorokat: „A „Debreczeni Protestáns Lap“ 27-ik számának „Kortünetek“ c. rovatában első helyen aposztrofált iskola: évszázó imádság szerzője, azon soha nem múltó hálás tanítványi szeretetnél fogva, mellyel Főszerkesztő Úr iránt, mint egykori kedves professzora iránt viseltetik, kéri a következő magyarázó sorok közzétételét: A szerző csakugyan vétett az igazság ellen, de nem abban az irányban, mint a cikk mondja. Éppen ellenkező irányban. A *tanítványok* ártatlansága az illető imádságban igen sok helyen hangsúlyozva volt. A tanítványok és tanítók együtt, mint *vádlók* voltak benne szerepeltetve a *vádlottal*: az iskolával, az iskola eszmei alakjával szemben. Ez pedig egy — talán nem egészen sikerült — de az igazság kiméletlen kimondásának elkerülésére egyedül lehetséges, tehát gyöngéd kiméletességből alkalmazott *forma* volt csupán, mely fátyolszerűen tompítani akarta a némelyekre nézve igazán kellemetlen igazságot, bántó el nélkül akarta megállapítani a bűnösséget, de talán épen ezért annál hatásosabb volt — az illetőkre nézve. Ki kellett érezni az imádságból, hogy ami abban, mint az „iskola“ bűne volt felsorolva, az a tanítói szakszervezetnek és iskolánk tanárai közül *azoknak* bűne volt, kik nem kénytelen-érből lettek tagjai a szakszervezetnek, hanem annak szellemével egyetértettek. Nem volt célja azonban az imádság elmondójának *ezeket* a tanárokat sem a növendékek serege előtt pellengérré állítani, — viszont *épen a növendékek érdekében* az elkövetett *bűnökre* rá kellett világítani, — ezért használta a szerző az említett gyöngéd formát. Tehát ha vétett az igazság ellen, csak *formailag* vétett és kiméletességből. És nem azzal vétett, hogy a tanítványokat bűnösöknek állította volna be az igazság ellenére, hanem megfordítva azzal, hogy a tanítókat is *ki-vétel nélkül* ártatlanoknak állította be — az igazság ellenére. Tehát a cikk képét alkalmazva: nem öntötte ki a gyermeket is a fürdővízzel, hanem épen — a fürdővizet is benn hagyta. Nem az ő feladata kiönteni.

A mi kedves barátunk leghívatottabb magyarázója a szavainak. A gondolat így még költőibb, mint aminőnek mi értettük. De az is igaz, hogy a fürdővízzel együtt kiöntött gyermek csak *esetleg* zúzódik agyon, ellenben amelyik alatt ott hagyják a fürdővizet, az a szennyes jébe bizonyosan beleful.

Közélet

Keresztyén.

A XVII. század végétől kezdve a „keresztyén“ szónak kétféle írása ismeretes a magyar nyelvben. A XVI. és XVII. században általában minden vallásfelekezeteknél így írták: *keresztyén*. Így írta Károlyi, Szenci Molnár, Pázmány és Káldy s a többiek. Attólfogva azonban, hogy a „keresztyén“ írásmód feltűnt, rögtön aktuálissá vált mindegyik orthografia igazolása.

A „keresztyén“ írásmód az etimológiára hivatkozik. A keresztyén szó ugyanis a latinisított christianus szóból ered. Az Írás tanúsága szerint legelőször Antiochiában nevezték magukat a keresztyén hívők keresztyéneknek Krisztus-ról (ACs 1126). A christianus szóból, ha a szláv eredetű „krestjan“ alaktól eltekintünk is, a következőképpen könnyen leszármaztatható a keresztyén szó: christianusból az *-us* végződés elhagyásával és a két első mássalhangzónak a magyar nyelv természetével járó folyékonyabb kiejtésével — lesz kirisztyán (mint pl. Karaszna, karajcár stb); az *sz* után következő *i* hang, ha utána magánhangzó következik, a gyorsabb kiejtésnél *j* lesz, miáltal a *t* és *j* hang egybeolvad *ty*-vé s lesz a kiejtés kirisztyán (mint pl. ontja, kiejtve: ontya. fosztja, kiejtve fosztva. hostia a *h* elhagyásával magyarul: ostva stb); a kirisztyánból magánhangzó átcserélődésse jő létre a keresztyén. A christianus latin szónak tehát etimologiailag gyedüli helyes származéka a keresztyén *ty*-vel, végén *n*-nel; éppúgy mint Sebastianus = Sebe-tyén stb.

A „keresztyén“ szó hívei a származást illetőleg a gyököt a *kereszt*-ben keresik és az *-ény* képző használatát vitatják. Ezt a tetszetős származást nagyon szeretik felekezeti érdekből magyarázni (v. ö. Debreczeni Prot. Lap 1918. évf. 74. l.); az azonban kétségtelen, hogy mivel a magyar nyelvben ehhez hasonlóan képzett szavunk nincsen, továbbá mivel minden európai nyelvben a keresztyén szó a christianus-ból származik: a keresztyén szónak a kereszt től való eredeztetését a római katolikus filologusok is helytelenítik. A Czuczor-Fogarassy Magyar Szótár III. kötetének 585. és következő hasábján szintén elismeri, hogy a szó az etimologia alapján keresztyénnek írandó, de a „szép hangzat“ kedvéért mégis inkább ajánlja a „keresztyén“ írásmódot s a keresztyén szóról adott bővebb ismertetését azzal fejezi be, hogy „meg vagyunk győződve, hogy az irodalomban a „keresztyén“ válandik általánossá, kivált ha az illetőket figyelmeztetjük, hogy a *kereszt*-től származtatás, minden többi európai nyelvek ellenére is, semmi alappal nem bír.“

Manapság *keresztyén*-t írnak a reformátusok, evangélikusok és az etimológiához ragaszkodó nyelvészek felekezeti különbség nélkül; *keresztyén*-t írnak a katolikusok, görög keletiek és unitáriusok. Az unitáriusok aligha nem azért, mert egyik székely nyelvjárás *keresztyén*-t ejt. — Lesz-e valamikor egység a helyesírásban? Nagyon kétséges. Addig, amíg a felekezeti kérdést — amelynek az orthografiával semmi kapcsolódása sincs — bevizik erre a térre is, addig bizonyára nem lesz; — mert a „keresztyén“ írásmód hívei többnyire a *kereszt*-ért erőszakolják a *t*-t, már pedig a *kereszt* miatt sok véres üldözésben volt részők azoknak, akik keresztyéneknek írják magukat. S amíg el nem hagyja a *kereszt* szótól származtatást az egyik, addig nem tudja elfogadni a *keresztyén*-t a másik.

*

Annyi bizonyos, hogy sem az orthografiát tönkre nem teszi, sem a keresztyénség lényegét meg nem bontja az *y*-nak ide, avagy oda írása; s aki csak azért haragudnék a felebarátjára, mert az *keresztyény*-t ír, ezzel bizonyosságot tenne arról, hogy ő maga nem keresztyén; aki viszont a *ty* miatt nem tud megferni ember-társával, az hiába hangoztatja, hogy ő keresztyén, mert bizonyos, hogy nem christianus.

Különfélék.

Az érettségi vizsgálat a debreczeni református főgimnáziumban július hó 1—4. napján folyt le dr. Dóczy Imre jelenlétében. Az eredmény még normális tanévben is jó lett volna, a mostani viszonyok között pedig nagyon jó. Jelesen érett 6 tanuló: Gulyás Margit, Mustó Viola, Popovics Erzsébet, Dénes Endre, Kovács Károly, Nagy Béla Gyula; jól érett 10; érett 10: két hónap múlva teendő javító vizsgálatra utasítottak 3. Az eredmény kihirdetése után dr. Dóczy emelkedett hangú és hazaszeretettől s vallásérzéstől áthatott beszédet mondott, amelyben feltárta az ifjúság kötelességét az új Magyarország megteremtésében, szívükre kötve, hogy amit az iskolában tanultak, azt az életben értékesítsék. Ugyanekkor a Szabó Károly alapítványból az érettségi jutalmat (20 K) Horváth Gyula kapta. A Steinfeld Antal alapítványból szintén érettségi jutalom gyanánt Dénes Endre, Popovics Erzsébet, Mustó Viola és Gulyás Margit egyenkint 60 K-t kapott. A Gelléri-Szabó alapítványból Kovács Károly 90 K-ban részesült.

Halálozás. Zach Antal, a marosvásárhelyi kollégium 50 éven át szerény, becsületes, lelkiismeretes ének- és zenetanítója 77 éves korában, május hó 27-én Marosvásárhelyt elhunyt. Legyen áldott emlékezte!

A leánygimnáziumban az érettségi vizsgálat június 26—28. napjain volt Kun József egyetemi tanár elnöklése mellett. Huszonnégy jelentkező közül 14 jelesen, 9 jól, 1 egyszerűen érett lett. A leánykák, mint az eredmény is mutatja, nagy szorgalmat fejtettek ki. Kun József elnök nagy meglepetését nyilvánította a tapasztaltakon s egyszersmind sajnálatát azon, hogy az intézetnek nem állnak rendelkezésére a jó tanulók jutalmazására *szorgalmi díjak*. Ezek alapítása iránt kezdeményezésre hívta fel a tanárok figyelmét. Nagyon heyes volt ez a megjegyzés. A magunk részéről még arra mutatunk rá, hogy a 24 növendék közt *tizenkettő volt izraelita vallású*. Talán ennek figyelembevételével a város jómódú izraelita lakosai, akik im ugyancsak igénybe veszik egyházunk ezen intézményét, adakozhatnak a Kun József által említett szép célra. A leánygimnázium tanárai, kiknek az érettségit tett leánykák igazán sokat köszönhetnek, buzgólkodhatnak ebben az irányban.

Internátusi és konviktusi díjak az 1919—20. iskolai évben a debreczeni kollégiumban. A jövő tanévre az internátusi díjak — a konviktusi ellátás nélkül — a következőleg állapították meg: I. fokozat 200 kor.,

II. fokozat 400 kor., III. fokozat 500 kor., IV. fokozat 600 kor., V. fokozat 700 korona. — A konviktusi díjak — bentlakás nélkül — I. fokozat 200 kor., II. fokozat 600 kor., III. fokozat 1200 kor., IV. fokozat 1400 kor. Ezenkívül minden egyes, konviktusban étkezni öhajtó ifjú köteles magával hozni 3 kg. zsirt, 2 kg. ennivaló szalonnát, 5 kg. babot, 5 kg. borsót és 5 kg. lencsét, amiket a konviktus a szeptember hónapra Debreczenben megállapított maximális árak szerint átvész. — Az egyetemi internátus tagjaira a konviktusi étkezés nem kötelező, ám akik nem a konviktusban étkeznek, azok csakis teljes (700 K-ás) internátusi helyre vétetnek fel.

A református felsőbb leányoktatás szolgálatában álló intézeteink most már olyan örvendetes megnövekedtek, hogy az iskolai évet bezáró ünnepet két ízben kellett tartaniok. A leány-középiskola és tanítónőképző június 22-én, a polgári iskola és az intézethez tartozó elemi osztályok pedig június 29-én gyültek össze hálaadó istentiszteletre a Kossuth-utcai templomba, mely mindkét alkalommal teljesen megtölt tanulókkal és hozzátartozóikkal. Különösen a *polgári leányiskola* ünnepén láttuk a szülők nagyobb számú érdeklődését, ami annak a bizonyosága, hogy ez az iskola sokkal nagyobb mértékben tapad egyházunk testéhez, mint a már jórészt más vallásúaktól látogatott leánygimnázium. Mindegyik alkalommal Szele Miklós intézeti vallásnár mondott igen szép imádságot. A polgári leányiskola záróünnepén pedig egy, a rendes alkalomról betegsége miatt elmaradt leánykát konfirmált is Uray Sándor lelkész. Ez alkalommal két szép éneket adott elő a polgári iskola énekkara, nagy becsületet szerezvén vezetőjének, Kovács Julia tanítónőnek. Növevelésünk buzgó s eredményes intézményeit kísérje jövőre is Isten áldása.

Pályázat.

A sápi református egyházközség pályázatot hirdet az orgonista kántortanítói állomásra.

Fizetése: 1. Az egyháztól 640 korona. 2. Kántori teendőkért 240 korona. 3. 10 Katasztr. hold 791 □ -öl föld haszonélvezete. 4. A föld után eső legeltetési jog. 5. Temetési stóla. 6. Lakás, kert természetben.

Kötelessége: a presbiterium által megszabott osztályok vezetése (jelenleg IV—VI. osztály) az egyházkerület által elrendelt tanterv szerint, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, orgonázás, kántori teendők végzése, községi gazdasági ismétlő iskola vezetése, mellyel ha megbíztatik, a községtől 150 korona díjazása jár.

Pályázati kérvények alulírt lelkész hivatalához augusztus 2-ig küldendők.

Sáp, Biharmegy, 1919 július 1.

Mészáros Lajos,
református lelkész.